

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0176/2006

10.5.2006

RAPORT

Pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimine Euroopa
Ühenduses
(2006/2062(INI))

Keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Adamos Adamou

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	10
MENETLUS	13

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimise kohta Euroopa Ühenduses (2006/2062(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimise kohta Euroopa Ühenduses (KOM(2005)0607);
 - võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele kooskõlastamise tugevdamise kohta Euroopa Liidu tasandil rahvatervisega seotud hädaolukordadeks üldise valmisoleku planeerimisel (KOM(2005)0605);
 - võttes arvesse asutamislepingu artiklit 152, mis reguleerib ühenduse tegevust rahvatervise valdkonnas;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 26. oktoobri 2005. aasta resolutsiooni gripipandeemia vastase strateegia kohta¹;
 - võttes arvesse 17.–18. jaanuaril 2006 Pekingis toimunud rahvusvahelist doonorriikide konverentsi linnu- ja inimgripi teemal ning nimetatud konverentsil koostatud deklaratsiooni;
 - võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni gripiks valmisoleku ülemaailmset plaani (dokument WHO/CDS/CSR/GIP/2005.5);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni raportit (A6-0176/2006),
- A. arvestades, et linnugripi ja selle põhjustatud inimohvrite juhtude suurenenud arv Aasias, Aafrikas ja ka Euroopa riikides tekitab kasvavat muret, ning arvestades, et nimetatud haigust puudutavale küsimusele on vaja eos lahendus leida ning tuleb toetada viirusest haaratud ja ohustatud riike, kes vajavad abi;
- B. arvestades, et nii teatise pandeemiliseks gripiks valmisoleku kohta kui ka teatise kooskõlastamise tugevdamise kohta üldise valmisoleku planeerimisel võtmeküsimused on komisjoni koordineeritavate riiklike plaanide ettevalmistamine ja katsetamine, seire teostamine riiklike referentlaboratooriumide poolt ja nendevaheliste sidemete loomine, et kiiresti tuvastada pandeemilisi tüvesid, tõhus haiguspuhangu haldamine õigeaegse nõustamise kaudu, varajane teavitamine haigusjuhtumitest, toetuse pakkumine haiguspuhangute ajal ja liikmesriikide reageeringute kooskõlastamine ning piisav ja

¹ Vastuvõetud tekstid, 26.1.2005, P6_TA(2005)0406.

õigeaegne varustamine vaktsiinide ning viirusevastaste ravimitega;

- C. arvestades, et riiklike kavade koostamise eesmärk peaks olema:
- vajaliku koordineerimise tagamine liikmesriikide vahel,
 - paanika ärahoidmine üldsuse seas,
 - võitlus mis tahes ebaseadusliku kaubanduse vastu, mis võib tekkida tõsisel ohuolukorras,
 - esmajärjekorras isoleeritavate alade kindlaks määramine,
 - esmajärjekorras vaktsineeritavate elanikkonnarühmade nimekirjade koostamine,
 - kõigi epideemia vastu võitlemiseks kasutatavate toodete õiglase jaotamise tagamine;
- D. arvestades, et loomade, eriti linnupopulatsiooni hulgas esineva gripinakkuse seire on oluline ning seda nõuavad ühenduse õigusaktid;
- E. arvestades, et viirusevastased ravimid moodustavad enne vaktsiinide väljatöötamist meditsiinilise ennetamise ja sekkumise esimese tugisamba;
- F. arvestades, et Euroopa Liidul tuleb seoses vaktsiinide väljatöötamisega anda logistilist ja finantsabi;
- G. arvestades, et on vaja tugevdada teabevahetust rahvatervise järelevalve, riski hindamise ja riskiseirealase tegevuse eest vastutavate riiklike üksustega ja nende vahel;
- H. arvestades, et avalikkuse teadlikkust tuleb tõsta teabekampaaniate abil, ning arvestades, et samuti on oluline käivitada täiendavaid reforme sellega seotud sektorites ning leevendada sotsiaalmajanduslikke mõjusid kõige vaesematele inimestele ja majapidamistele;
- I. arvestades, et avalikud teadaanded peavad peegeldama meditsiiniliste teadmiste hetkeseisu, ning arvestades, et laiemale üldsusele antavad haiguspuhangu tõkestamisega seotud soovitusel peavad olema teaduslikult põhjendatud, üldiselt arusaadavad ja teostatavad;
- J. arvestades, et alates 2003. aastast on märkimisväärne hulk nakatunud kodulinde kogu maailmas surnud või hävitatud, ohustades kaubanduslikku kodulinnukasvatust ning eelkõige väikeste ja keskmise suurusega loomakasvatavate elatist;
- K. arvestades, et mis tahes pandeemia mõjutab tõenäoliselt erinevaid liikmesriike erinevalt;
- L. arvestades, et linnugripi nakkuse probleem on ülemaailmne probleem ja sellega tuleb tegelda tihedas koostöös Maailma Terviseorganisatsiooniga;
- M. arvestades, et pikaajalise strateegilise partnerluse kontekstis on äärmiselt oluline piisava rahalise ja tehnilise toetuse andmine viirusest haaratud või ohustatud arengumaadele ning eelkõige vähimarenenud riikidele, et hoida rahandust, kaubandust ja turvalisust ähvardavad ülemaailmsed ohud kontrolli all,
1. tervitab komisjoni teatist pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimise kohta Euroopa Ühenduses ning kooskõlastamise tugevdamise kohta Euroopa Liidu tasandil rahvatervisega seotud hädaolukordadeks üldise valmisoleku planeerimisel ning

samuti pandeemilise gripi riiklike kavade hindamisi, mida praegu viiakse läbi Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuses (ECDC), komisjonis ja Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa regionaalbüroos;

2. rõhutab, et üks kõige olulisemaid eeldusi inimesele ohtliku linnugripi võimaliku pandeemia vastu võitlemisel on korrektne, teaduslikult tõestatud teave ravimite, vaktsiinide, haigusele loomuliku vastupanu kohta ning samuti usaldusväärsed epidemioloogilised andmed;
3. tervitab ECDC tööd gripiga seotud ohtude tuvastamisel, hindamisel ja nendest ohtudest teavitamisel ning tervitab ECDC võetud kohustust abistada liikmesriike ja komisjoni pandeemia puhkemise ennetamisel; rõhutab, et ECDC tegevusele tuleks tagada piisav rahastamine;
4. rõhutab, et komisjonil peab olema tugev koordineeriv roll liikmesriikide vahel kogu pandeemiaks valmisolekut puudutavas tegevuses Euroopa Liidus ja komisjon peaks tugevdama ECDC suutlikkust, et selgitada välja põhilised tervishoiumeetmed, mis tuleb pandeemia korral võtta;
5. kutsub komisjoni ja liikmesriike võtma arvesse ECDC asjaomaseid tähelepanekuid, aruandeid ja kohapealseid uurimusi ning tagama, et need liikmesriigid, kelle pandeemiaga võitlemise kava ei vasta nõuetele, täiendaksid ja ajakohastaksid oma kavasid, sest oht on olemuselt selline, et kõik liikmesriigid peavad selleks täielikult valmis olema;
6. on seisukohal, et linnugripi pandeemia puhkemise korral ELis või naaberriikides peaks komisjon olema 24 tunni jooksul võimeline võtma vastu kriisimeetmed, näiteks karantiini ja desinfitseerimise lennujaamades teatavatest piirkondadest saabuvate lendude puhul ning reisipiirangud;
7. on seisukohal, et liikmesriikides on valmisoleku planeerimiseks vaja tugevat poliitilist pühendumust, ressursside ja uurimistegevuse suurendamist, keeruliste juriidiliste ja eetiliste küsimuste lahendamist ning ühtsete lahenduste väljatöötamist ja piiriülese koostöö arendamist;
8. on seisukohal, et Euroopa institutsioonide jaoks tuleks koostada eraldi tegevuskava juhuks, kui reisipiirangud ei võimalda korraldada rahvusvahelisi kohtumisi, näiteks nõukogu või Euroopa Parlamendi kohtumisi;
9. rõhutab, et linnugripi tõrjeks tuleb tegutseda kiiresti ja otsustavalt, eelkõige loomade tervishoiu osas, kuna see on esmane ohuallikas, ning seeläbi ennetada inimeste seas levivat pandeemiat; rõhutab, et olulisi meetmeid, sealhulgas haiglakohtade arvu täpne hindamine liikmesriikides, tuleb võtta ka võimalikuks inimeste seas levivaks pandeemiaks valmistumisel, et selle tekkimise korral oleksid olemas pandeemiat ohjeldavad meetmed; on seisukohal, et erilist tähelepanu tuleks pöörata pandeemiavaktsiinide ja viirusevastaste ravimite tootmise võimsuse edasiarendamisele liikmesriikides ja Euroopa tasandil ning infrastruktuuri tugevdamisele loomade tervishoiu ja rahvatervise sektoris; on seisukohal, et sellega seoses tuleb Euroopa Liidul vaktsiinide väljatöötamisel anda logistilist ja finantsabi;

10. märgib, et pandeemilise gripi alased simulatsioonõppused on äärmiselt olulised iga liikmesriigi pandeemilise gripi riiklike kavade tõhususe kontrollimisel ning neid tuleks ettevaatusabinõuna regulaarselt läbi viia ka siis, kui pandeemia ei ole puhkenud; rõhutab, et õppuste tulemustel ja saadud õppetundidel on tähtis osa kavade ja nende koostalitlusvõime parandamisel;
11. rõhutab, et neid simulatsiooniõppuseid tuleks laiendada äärealadele ja maapiirkondadele;
12. tunnistab vajadust koostada laste ja noorte linnugripi A viiruse (H5N1) vastase kaitse üksikasjalik stsenaarium ja seda tutvustada;
13. rõhutab, et on vaja tugevdada seiresüsteeme, kiiret teavitamist, hoiatussüsteeme, andmeanalüüsi ning loomade ja inimeste haiguste epidemioloogiat, et oleks võimalik lindude ja inimeste nakatumise varajane avastamine ja kindlakstegemine ning tõhusate vastumeetmete kiire rakendamine;
14. rõhutab, et ühtlasi on vaja kiiresti hinnata linnugripi otsest sotsiaal-majanduslikku mõju ning hüvitusküsimusi ja asjaomaseid soodustusi;
15. tervitab liikmesriikide, komisjoni ja ECDC selgesõnalist kohustust tagada läbipaistvus ja jagada teavet ning rõhutab teabe ja nakatumise kahtlusega ning kinnitust leidnud nakatumisega inimeste ja loomade haigusjuhtudest pärinevate bioloogiliste näidiste kiire jagamise tähtsust, et lihtsustada piisavat ja põhjalikku valmisolekut ning reageeringut; nõuab viiruste tuvastamise kiirendamiseks ja võimalike mutatsioonide pidevaks jälgimiseks referentlaboratooriumide vahelise koostöö parandamist;
16. nõuab tungivalt, et komisjon, ECDC ja liikmesriigid töötaksid välja pideva teabevahetuse süsteemi nende ja viirusest haaratud riikide vahel, toetades seeläbi parimate tavade arengut;
17. märgib, et järgides ECDC eeskujut, tuleks kommunikatsioonistrateegiaid riiklikul ja Euroopa tasandil täiustada ning need peaksid hõlmama korrapärase aruannete avaldamist Internetis ning elektronposti või üksnes spetsialistidele ettenähtud veebilehtede ja massiteabevahendite kasutamist;
18. rõhutab siiski, et liikmesriigid peaksid uurima parimaid viise oma kodanike poole pöördumiseks, et teave jõuaks kogu elanikkonnani, sealhulgas eakate, noorte ja kirjaoskamatu ning nende, kellel pole juurdepääsu moodsatele kommunikatsioonivahenditele;
19. rõhutab hariduse ja korrektse teabe tähtsust kriisiolukorras ning et kohased juhised ei peaks hõlmama ainult hügieenireeglite järgimist, vaid ka teavitamist sellistes valdkondades nagu liikuvus, transport ja tööhõive;
20. nõuab, et Euroopa järelevalvesüsteemi kaudu antav teave pandeemiaohu kohta oleks usaldusväärne;
21. tunnistab, et võimalik lahendus rahvatervise järelevalve eest vastutavate riiklike üksuste teabevahetuse tugevdamiseks on ECDC hallatava varajase hoiatamise ja

reageerimissüsteemi väljatöötamine, et koordineerida riski hindamist ja seiret;

22. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama piisavad rahalised vahendid, et edastada inimestele asjakohasemat, arusaadavat ja konkreetsemat teavet ning seeläbi tõstma üldsuse teadlikkust;
23. nõuab inimeste ja loomade tervise ekspertide, viroloogia, epidemioloogia, patoloogia ja põllumajanduse valdkonna spetsialistide ning teabevahetusekspertide ja globaalsel tasandil teadustööd poliitilisse tegevusse kaasavate ekspertide vahelist hästi struktureeritud ja mitut teadusharu hõlmavat koostööd; teeb sellega seoses ettepaneku luua gripivastase võitluse Euroopa rakkerühm, mille tegevust koordineerib komisjon ja kus on esindatud Euroopa Parlament ning mis koondab Euroopa tasandil kõik eespool nimetatud valdkondade teadmised; rõhutab, et nimetatud rakkerühm peaks tegema koostööd Euroopa vaktsiini- ja viirusevastaste ravimite tööstuste esindajatega;
24. nõuab tungivalt, et viirusevastaste ravimite, antibiootikumide ja vaktsiinide usaldusväärseks ja kiiremaks väljatöötamiseks tuleb viivitamata käivitada haiguspuhangute Euroopa uurimis- ja arendusprogrammid;
25. rõhutab, et pandeemiaks valmisoleku riiklike plaanide kavandamine ja hindamine peab hõlmama mitut valdkonda ning kaasama kõik asjaomased ministeeriumid ja sidusrühmad; rõhutab vaktsiinide ettetellimise tähtsust;
26. juhib Euroopa ja liikmesriikide ametivõimude tähelepanu asjaolule, et gripi komplikatsioonide ravimiseks on soovitatav suurendada antibiootikumide varusid;
27. rõhutab, et olemasolev seirevõrgustik, mis loodi ühenduse kaasfinantseerimisel (gripi järelevalve Euroopa süsteem), tagab hea aluse selle olulise tähtsusega ülesande täitmiseks, kuid vajab, nagu ka ühenduses gripiga tegelevate laboratooriumide võrk, edaspidist arendamist ja toetust;
28. rõhutab, et pandeemiavaktsiinide soetamise ja kasutamise planeerimine on enamikus riikides vähe arenenud ja seetõttu tuleks võtta meetmeid, et neid kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni soovitustega edasi arendada, volitades komisjoni tellima vaktsiine ja looma ühenduse tagavara;
29. palub komisjonil teha koostööd vaktsiini tootjatega, et hinnata vaktsiinide tootmisvõimsuse suurendamise arengut ja pandeemia olukordades õiglast varustamist, ning käsitleda koos liikmesriikidega vastutuse küsimusi ja liikmesriikide kehtestatud lepingujärgseid kokkuleppeid mitte rikkuva Euroopa mehhanismi loomist pandeemiavaktsiinide õiglaseks jaotamiseks;
30. on seisukohal, et komisjon peaks astuma samme, et haiguspuhangu korral ühes või mitmes liikmesriigis tagada tõhusate viirusevastaste ravimite ja vaktsiinide kättesaadavus nendele, kellel on kokkupuude viirusega;
31. rõhutab Euroopa Raviameti (EMA) rolli viirusevastaste ravimite ja pandeemiavaktsiinide kasutuse ja tõhususe kindlaksmääramisel ning selle rolli kõrvaltoimete või ravimi võtmisest hoidumise juhtumite avastamisel ja uurimisel; nõuab

sellega seoses määruse (EÜ) nr 726/2004 artikli 14 lõikes 7 sätestatud teatavate tingimustega loa andmise korra varajast kehtestamist;

32. kutsub liikmesriike tõstma kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni soovitustega hooajaliste gripivaktsiinide tellimise koguseid, et aidata ravimitööstusel tõsta gripivaktsiinide tootmisvõimsust, et tulla toime gripipandeemiaga kaasneva olulise nõudluse kasvuga;
33. kutsub Euroopa Liitu võtma vajalikud meetmed piisava viirusevastaste ravimite varu soetamiseks ja kohustusliku viirusevastaste ravimite tootjate litsentsimisüsteemi kehtestamiseks, et tagada nende viirusevastaste ravimite masstootmine; kutsub riike muretsema olemasolevaid viirusevastaseid ravimeid 25–30% elanikkonna potentsiaalseks vaksineerimiseks;
34. rõhutab, et riigi nende õigusaktide täielik, täpne ja tegelik rakendamine, millega võetakse üle tervishoidu ja tööohutust käsitlevad ühenduse direktiivid, on olulise tähtsusega töötajate, eriti suure nakkusriskiga gruppi kuuluvate töötajate piisava kaitse tagamisel; rõhutab, et tööandjad peavad võtma ühenduse õigusaktidega kehtestatud kindlad kohustused (näiteks riski vältimine, riski hindamine, ennetus- ja kaitsemeetmed) vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiivile 2000/54/EÜ töötajate kaitse kohta bioloogiliste mõjuritega kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööil;
35. rõhutab, et poliitika ja teaduse valdkonnas võetud kohustused peaksid väljenduma inimressursside ja rahaliste vahendite tagamises ning uurimis- ja arendustegevuse toetamises, et edendada viirusevastaste ravimite ja vaktsiinide tootmise uusi kiireid meetodeid võimsusel, mis vastaks pandeemiast tingitud suurenenud vajadusele, eriti viiruse uute tüvedega võitlemisel;
36. tervitab ettepanekut võtta vastu määrus solidaarsusfondi loomise kohta (KOM(2005)0108) ja eelkõige selle sätteid, mis puudutavad tervishoiuvaldkonna hädaolukordi ja meetmeid elanikkonna kaitsmiseks otseste ohtude eest tervisele, sealhulgas vaktsiini kulude tasumist ja ravimite, ravivahendite ja infrastruktuuriga kindlustatuse tagamist;
37. juhib tähelepanu, et seitsmenda teadusuuringute raamprogrammiga tuleb tagada piisav rahastamine, et toetada gripipandeemia ja teiste epideemiate erinevaid aspekte käsitlevaid projekte, sealhulgas koos ravimifirmadega ühiselt läbiviidavaid rakupõhiste ja DNA-põhiste vaktsiinide teadusuuringuid;
38. tervitab komisjoni lubadust eraldada kolmandatele riikidele gripiga võitlemiseks 80 miljonit eurot ja lisaks sellele on kuuenda teadusuuringute raamprogrammiga ette nähtud uurimistegevuse rahalisteks vahenditeks 20 miljonit eurot, millega komisjoni lubatud kogusumma ulatub 100 miljonit euron;
39. nõuab tungivalt, et komisjon töötaks Pekingi planeerimiskonverentsi järgselt sidusama rahvusvahelise raamistiku nimel, mis läheks kriisijuhtimisest kaugemale ja käsitleks loomade tervise infrastruktuuri paremat ülesehitamist arengumaades ning samuti arenenud ja arenguriikides kasutatavate loomade tervisetoodete teadusuuringute edendamist;
40. kutsub komisjoni uurima võimalusi põhiteenuste, nagu turud, pangad, haiglad vms, sujuva

toimimise tagamiseks pandeemia puhkemise korral;

41. rõhutab, et rahvusvahelise koostöö raames praegu linnugripist haaratud Aasia ja Aafrika riikidega tuleb tagada piisav rahaline toetus, et parandada nende seire- ja haigustõrjevõimet;
42. kutsub komisjoni esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt ja kogu pandeemia ohu vältel aruandeid linnugripi pandeemia epidemioloogiliste arengute, ravimite ja vaktsiinide osas tehtud teaduslike saavutuste ja Euroopa Liidu ning liikmesriikide valmisoleku kohta;
43. juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa Liidul on õiguspärane põhjus anda tehnilist, teadus- ja majandusalast abi juba viirusest haaratud riikidele ning eelkõige aidata kaasa üldisele teadlikkuse tõstmisele ja globaalse üldplaani loomisele, mida koordineeritakse rahvusvahelisel, piirkondlikul, allpiirkondlikul ja riiklikul tasandil ning millega kaasneb nõuetekohane tegevus- ja ajakava, mille peavad heaks kiitma nii rahvusvahelised ja piirkondlikud organisatsioonid kui ka riikide valitsused;
44. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid teeksid koostööd naaberriikide ja Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa regionaalbürooga, et tagada naaberriikide seire- ja kriisireguleerimissüsteemide kõrge tase ja tõhus rakendamine;
45. kutsub Euroopa Liitu otsima rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu võimalusi anda kõikides maailma riikides episootia ja pandeemiaga seotud uurimis- ja seireõigus täielikult üle Maailma Terviseorganisatsioonile;
46. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele ning Maailma Terviseorganisatsioonile.

SELETUSKIRI

SISSEJUHATUS

Suure patogeensusega linnugripi (SPLG) viiruse puhangud on alates 1990. aastate lõpust kodulindudel suurenenud ja kodulindudele mõju avaldanud nii Euroopas kui mujal. Inimeste tervist ohustavad põhiliselt kaks riskiliiki: inimeste otsene nakatumine linnugrippi või võimalik A-tüüpi gripiviiruse uue pandeemiaviruse tekkimine. Arvestades viirusega kokkupuute suurt ulatust Aasias, on inimeste SPLGst põhjustatud nakatumisi toimunud väga harva.

SPLG episootia mõju inimeste tervisele oli kuni 1997. aastani üldiselt väga väike ja peaaegu märkamatu. Nakkused olid kerged ja tavaliselt isemööduvad. Ühe teatud tüübi – AH5N1 – ilmnemine Aasias muutis olukorda, kui SPLG A/H5N1 puhkemise ajal Hongkongis 1997. aastal avastati inimeste nakatumine, millega kaasnes kõrge suremus. See nakatumise mudel on jätkunud, kuna laiaulatuslikud episootiad on laienenud Kagu-Aasia kodulindude populatsioonile. Umbes 140 teatatud inimeste nakatumiste, mis leidsid aset Aasias 2004. ja 2005. aasta jooksul, suremus oli 50%. Kergekujuline ja asümptomaatiline nakkus tundub esinevat harva ja märgid näitavad, et A/H5N1 edasikanduvus inimesele on endiselt väga madal, isegi nende inimeste puhul, kes puutuvad viirusega otseselt kokku. Lisaks ei ole siiani esinenud laialdast nakkuse inimeselt inimesele edasikandumist.

Nakkus on nüüdseks ilmnenu lindudel ka mitmetes Euroopa riikides (Rumeenias, Kasahstanis, Ukrainas, Horvaatias ja Türgis), mitmetes Euroopa Liidu riikides (Itaalias, Austrias, Saksamaal, Kreekas, Prantsusmaal ja Küprose Vabariigi okupeeritud alal), Aafrikas ja tundub, et see levib jätkuvalt ka praegusel hetkel. Otsene A/H5N1 põhjustatud oht inimeste tervisele Euroopas on väga madal, kuid mitte nullilähedane. Oht puudutab valdavalt üksnes teatud inimeste rühmi (neid, kes puutuvad nakatunud kodulindudega otseselt kokku). Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) väitel kodu- või metslindudega kokkupuudet mitteomavatele inimestele ohtu peaaegu ei eksisteeri.

RAPORTÖÖRI MÄRKUSED

Raportöör juhib tähelepanu asjaolule, et inimesed on linnugripi ja pandeemilise gripi suhtes suures segaduses ning paljud inimesed ja ametiasutused tunduvad arvavat, et A/H5N1 jõudmine Euroopasse tähendab pandeemiaviiruse jõudmist Euroopasse. Raportöör juhib seega tähelepanu sellele, et kommunikatsioonistrateegiaid tuleks riiklikul ja Euroopa tasandil täiustada ning liikmesriigid peaksid uurima parimaid viise kodanike poole pöördumiseks, et teave jõuaks kogu elanikkonnani.

Komisjonil peaks olema tugev koordineeriv roll liikmesriikide ja ECDC vahel. Komisjoni teatise pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimise kohta Euroopa Ühenduses (KOM (2005) 607) ja Euroopa Liidu tasandil rahvatervisega seotud hädaolukordadeks üldise valmisoleku planeerimise kohta (KOM (2005) 605) tuleb lugeda ja need lahti mõtestada, võttes samal ajal arvesse küsimust puudutavaid erinevaid suuniseid ja soovitusi ning gripivastase võitluse riiklikke kavasid. Grippi puudutava teabe kolm allikat on

järgmised:

- 1) Maailma Terviseorganisatsiooni soovitusel ning ELi teatist ja õigusaktid;
- 2) tehniline teave ja juhised, nagu need, mis on ECDC ja Maailma Terviseorganisatsiooni kodulehel (nt ECDC reisinõuanne);
- 3) riiklikud kavad ja juhised.

Teatis pandeemiliseks gripiks valmisoleku kohta

Komisjoni jaoks jääb varajase hoiatamise ja reageerimissüsteem teabevahetuse alustalaks. SARSi puudutav kogemus ja kaks üleeuroopalist õppust, sealhulgas üks pandeemilise gripi kohta, viitavad vajadusele tugevdada teabevahetuse mehhanisme rahvatervise järelevalve eest vastutavate riiklike üksuste vahel, mis tegelevad riski hindamise ja seirega. Võimaliku lahenduse pakuks riski hindamise ja seire koordineerimiseks varajase hoiatamise ja reageerimissüsteemi osa väljatöötamine, mida haldab ECDC. See tagab ECDC ja rahvatervise järelevalve eest vastutavate riiklike üksuste vahel teabevahetuse uute terviseohtude kohta. Sellele vaatamata peavad liikmesriigid enne kontrollimeetmete rakendamist tegema teatavaks komisjoni mehhanismi, nagu varajase hoiatamise ja reageerimissüsteemi kaudu võetud meetmed. Praegusel mehhanismil on kalduvus koormata kasutajaid kriisi ajal liiga suure hulga teabega. Täiendav kasutajate koolitus aitab teatud määral, kuid ilmselt on tõhusaks teabevahetuseks nimetatud olukorras vaja uusi mehhanisme.

Mitut valdkonda hõlmavat planeerimist riiklikul tasandil ei ole käsitletud eraldi osas, kuigi seda mainitakse lõppjärgeldustes ning küsimust tuleks praegu pidada väga oluliseks. Rohkem tähelepanu tuleb pöörata sellele, kuidas ühes riigis toimuvad sündmused ja tegevus mõjutavad teisi riike (näiteks piiride sulgemine).

Euroopa Raviameti roll on mõnevõrra ebaselge. Üks tähtsamaid ülesandeid pandeemia ajal on määrata kiiresti kindlaks viirusevastaste ravimite kasutus ja tõhusus ning hiljem pandeemiavaktsiin. Samuti on vaja avastada ja uurida kõiki kõrvaltoimeid ning ravimi võtmisest hoidumise juhtumeid. Arvatavasti oleks pandeemia korral nimetatud tegevusi puudutav ELi tavapärane tegutsemiskiirus liiga aeglane. Seetõttu on oluline välja selgitada, kes vastutaks selle töö eest, et saaks teha ettevalmistusi, koostada protokolle ja nendes kokku leppida.

Üldisemas mõistes juhib raportöör tähelepanu sellele, et pandeemiavaktsiinide soetamise ja kasutamise planeerimine on enamikus riikides vähe arenenud ja seetõttu tuleks võtta meetmeid, et neid edasi arendada. On sama oluline volitada komisjoni ühenduse tagavara looma. Komisjonil soovitatakse teha koostööd vaktsiinitootjatega, et hinnata vaktsiinide tootmisvõimsuse suurendamise arengut ja pandeemia olukordades õiglast varustamist.

Raportöör tervitab asjaolu, et praegu linnugripist haaratud Aasia ja Aafrika riikidega tehtava rahvusvahelise koostöö raames tagatakse piisav rahaline toetus, et parandada nende seire- ja haigustõrjevõimet. Lisaks ülaltoodule peaks Euroopa Liit andma tehnilist, teadus- ja majandusala abi juba viirusest haaratud riikidele ning eelkõige aitama kaasa ülemaailmse teadlikkuse tõstmisele ja globaalse üldplaani loomisele, mida koordineeritakse rahvusvahelisel, piirkondlikul, allpiirkondlikul ja riiklikul tasandil ning millega kaasneb nõuetekohane tegevus- ja ajakava.

Teatis üldise valmisoleku planeerimise kohta

Selle dokumendi üks konkreetne probleem on asjaolu, et pole selge, kuidas haiguste eksperdid konkreetsetesse hädaolukordadesse kaasatakse, et analüüsivad ja tegevus põhineksid tõenditel. Eelnevate hädaolukordade (valge pulbri juhtumid (2001) ja SARS (2003)) kogemuste põhjal võib öelda, et need tekitavad teatud pingeid ühenduse väikesele arvule ekspertidele, kes peavad üheaegselt andma nõu kohalikul, riiklikul ja ELi tasandil. Raportöör ei arva, et ekspertide nimekirjad oleks kriisiolukorras hea lahendus, kuna eksperte vajatakse riiklikul tasandil töötamiseks. Alternatiivne ja stabiilne viis oleks agentuuride, nagu ECDC, kaudu täiendavalt rahastada üldisi eksperte ja olulisi valdkondi, kus on puudujääke.

MENETLUS

Pealkiri	Pandeemiliseks gripiks valmisoleku ja reageeringu planeerimine Euroopa Ühenduses	
Menetluse number	2006/2062(INI)	
Vastutav komisjon loa kinnitamisest istungil teada andmise kuupäev	ENVI 16.3.2006	
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	LIBE 16.3.2006	
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	LIBE 19.4.2006	
Tõhustatud koostöö – istungil teada andmise kuupäev		
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Adamos Adamou 29.11.2005	
Endine raportöör / Endised raportöörid		
Arutamine parlamendikomisjonis	21.3.2006	4.5.2006
Vastuvõtmise kuupäev	4.5.2006	
Lõpphääletuse tulemused	+: 42 -: 0 0: 2	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Adamos Adamou, Liam Aylward, Irena Belohorská, Johannes Blokland, John Bowis, Frederika Brepoels, Chris Davies, Avril Doyle, Mojca Drčar Murko, Edite Estrela, Jillian Evans, Karl-Heinz Florenz, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Gyula Hegyi, Marie Anne Isler Béguin, Dan Jørgensen, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Holger Krahmer, Urszula Krupa, Peter Liese, Jules Maaten, Linda McAvan, Riitta Myller, Miroslav Ouzký, Frédérique Ries, Guido Sacconi, Carl Schlyter, Richard Seeber, María Sornosa Martínez, Antonios Trakatellis, Thomas Ulmer, Åsa Westlund	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed	María del Pilar Ayuso González, Sergio Berlato, Philip Bushill-Matthews, Milan Gaľa, Erna Hennicot-Schoepges, Miroslav Mikolášik, Bart Staes, Glenis Willmott	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed (kodu korra art 178 lg 2)	Elisabeth Jeggle	
Esitamise kuupäev	10.5.2006	
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)		